

DPK I 401-9/14/3

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W związku z pismem z dnia 13 czerwca 2014 r. (BPS/KU-034/667/1/14), w sprawie zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy– Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 532), uprzejmie przedstawiam co następuje.

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. (sygn. akt SK 33/12), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 426 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy. Projekt senacki zawarty w druku nr 532 stanowi realizację w/w orzeczenia i z tej perspektywy należy ocenić inicjatywę Senatu RP jako cenną. Projekt przewiduje wprowadzenie rozwiązania, co do którego Trybunał Konstytucyjny stwierdził pominięcie ustawodawcy w zakresie uprawnienia do poddania kontroli instancyjnej tych rozstrzygnięć sądu odwoławczego, który jako pierwszy w sprawie proceduje w zakresie orzeczenia w przedmiocie zasądzenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Trzeba rzeczywiście podkreślić, że senacki projekt w zasadzie w sposób prawidłowy czyni zadość wskazaniom Trybunału

Konstytucyjnego, który podkreślił, że w tego rodzaju sytuacjach winien być przewidziany przez ustawodawcę tryb odwoławczy, w postaci poziomej kontroli zakwestionowanego orzeczenia w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu. Można byłoby się zastanawiać jedynie, czy w proponowanym przepisie nie powinien znaleźć się zapis o postanowieniu co do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w ogóle, bez ograniczenia go jedynie do tych decyzji procesowych, które obejmują zwrot kosztów tego rodzaju pomocy prawnej. Wszak można sobie wyobrazić, że możliwe będzie wydanie przez sąd odwoławczy orzeczenia pomijającego kwestię kosztów lub też odmawiającego zasądzenia kosztów.

Nadto należałoby poddać pod rozagę autorom projektu, czy jako projektodawcy nie byłoby skłonni uwzględnić w swojej propozycji możliwości rozszerzenia prawa do zaskarżenia decyzji nie tylko w zakresie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu wydanej przez sąd odwoławczy, ale w zakresie wszelkich kosztów procesowych ustalanych przez sąd odwoławczy po raz pierwszy. Już w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r. III KZ 38/10 została sformułowana teza, że *z żadnego [...] przepisu Kodeksu postępowania karnego nie wynika dopuszczalność wniesienia zażalenia na orzeczenie sądu odwoławczego w przedmiocie kosztów postępowania.*

Trybunał Konstytucyjny bowiem z oczywistych względów orzekał jedynie w wąskim zakresie skargi konstytucyjnej, ograniczonej ramami konkretnej sytuacji faktycznej i prawnej. Niewątpliwie jednak swoim orzeczeniem Trybunał Konstytucyjny wyznaczył pewien standard, który jak się wydaje winien być uwzględniany także w odniesieniu do innych kosztów procesowych, co do których sąd odwoławczy wypowiedział się jako pierwszy.

Nadmieniam również, że wejście w życie ustawy może rodzić skutki finansowe, z uwagi na koszty wynikające z uruchomienia trybu odwoławczego, lecz ich oszacowanie nie jest możliwe.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jerzy Kozdroń
SEKRETARZ STANU